וצריך ביאור בכוונת הכתוב באמרו **'יביאון אל משה'**, כי פשיטא שמדובר במשה, כי כן כתוב בפסוק הקודם לזה (פסוק כה) **'ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת'**. ולכאורה הוה ליה למימר יביאון **אליו**.

ויתכן לומר, דהנה הלשון **'משה'** מורה על האישיות של 'משה' הרבן של ישראל שהיה שליח ה' להוציא את בני ישראל ממצרים ושעל ידו ניתן להם את התורה, שהוא משה רבינו הידוע שהוא ראש ומנהיג לישראל.

והנה, כשהביאו בנ"י את כל הדברים הקשים אל משה רבינו, הרי שמרוב ענוותנותו היה אומר בדעתו, כי אין מביאין אליו את השאלות בגלל עצמו ובגלל חכמתו, אלא רק מפני שהוא 'משה רבינו' והוא נבחר מאת ה' להיות המנהיג לבני ישראל וזה תפקידו ומלאכתו מלאכת הקודש שיועדו לו מן שמיא, אך לא בגלל שום חשיבות מיוחדת מצדו.

ולכך כתוב בפסוק **'יביאון אל משה'** והיינו כי כך חישב משה בדעתו שמביאים השאלות אל 'משה רבינו המנהיג ישראל', ולא כתוב שהביאו **אלי"ו**, כי לא הרגיש משה שמביאים אותן 'אליו' בשביל גדלותו.

****

ע"י השראת השכינה נעשה אחדות בין בני ישראל

דקדוק המקרא

בהמשך הפסוקים בפרשת קבלת התורה איתא (לקמן יט, ב) **'ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר'**.

וצריך לדקדק בזה, מה טעם כתב **'ויחנו במדבר'**, לאחר שקודם לכן כבר כתב **'ויבאו מדבר סיני'**, והרי כיון שבאו **למדבר** סיני, הרי שיודעים שזה מדבר, ומה טעם ראה צורך לנכון להזכיר עניין המדבר עוד הפעם.

אלא דהנה רש"י כאן מדקדק בלשון ויח"ן שם ישראל, שזה לשון יחיד והא מיירי כאן בכלל ישראל, ומפרש, **'ויחן שם ישראל. כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת'**.

אחדות נובע מענוה והשראת השכינה ממשיך ענוה

ולהסביר הענין למה דייקא כאן היו כלום באחדות גמורה דלא כמו כל החניות האחרות, י"ל דהנה ידוע בדרכי העולם, כי אחדות ושלום בין אנשים שייך רק באופן שכל אחד אינו מחזיק לכלום ומתנהגים בענווה, היות שכשכל אחד מחזיק את עצמו לאין ולאפס, לא שייך שיריבו ביניהם כי כל אחד מבין בדעתו שלא מגיע לו מאומה.

והנה **הרה"ק האמרי חיים מויז'ניץ זי"ע** אמר בקודשו, כי **כות"ל** ר"ת **ו**'נפשי **כ**'עפר **ל**'כל **ת**'היה. והענין הוא כי כשיש השראת השכינה על האדם הוא מגיע לענווה, מפני שהאדם בעת ההיא מגיע להכרה ולידיעה כי מלוא כל הארץ כבודו ית"ש והוא עצמו אין ואפס, ויוצא, כי כשבא האדם לכותל המערבי ויש עליו השראת השכינה שם, הרי שמרגיש בנפשו **'ונפשי כעפר לכל תהיה' – שהוא ר"ת כות"ל**.

הרי לן, שכשכלל ישראל באו למדבר סיני ושרתה עליהם השכינה, ואין לשער ואין לתאר גודל השראת השכינה שהיה אז במקום הקדוש ההיא, הרי שמיד הגיעו כולם לענווה עצומה והחזיקו את עצמם לאין ממש, ולכך בא להם אחדות ושלום כאיש אחד בלב אחד כמבואר.

ביאור המקרא לפי זה

וזאת נראה המכוון בכתוב, כי מתחילה היה ש**'ויבאו מדבר סיני'**, ורק אחר שהגיעו שמה וזכו ישראל ששרתה עליהם השכינה, אזי בעבור זה הגיעו למציאות של **'ויחנו במדבר'** שהגיעו ישראל לבחינת מדב"ר שהחזיקו עצמם לכלום, כמו מדבר שאין בו מאומה, וזאת על ידי השראת השכינה שהיה בהם, וכיון שהיו ישראל בענווה ושפלים בעיני עצמם, נתקיים בהם **'ויחן שם ישראל נגד ההר'**, ויח"ן דייקא, כאיש אחד בלב אחד.

שינוי הסדר בין כלל ישראל למצריים

אבל עדיין יש לדייק בדברי רש"י שכתב **'כאיש אחד בלב אחד'**, שקודם הזכיר **כאיש אחד**, ואחר כך **בלב אחד**. ולעומת זאת לעיל בקריאת ים סוף על מאה"כ (יד, י) **'וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם'**, פירש רש"י **'נסע אחריהם. בלב אחד כאיש אחד', ע"כ**. ושינה הסדר והזכיר גבי המצריים **'בלב אחד'** ואחר כך **'כאיש אחד'**. והרי זה אומר דרשני.

כלל ישראל חד הם ואומות העולם יחידים המה

והנראה לבאר בזה, כי הנה ידוע כי אומות העולם המה כהרבה יחידים בפני עצמם, אמנם כלל ישראל חד המה וכמו שאמרו ז"ל (שבועות לט.) **'כל ישראל ערבים זה לזה'**, ופירשו במפורשים אשר כלל ישראל ערבים זה לזה מפני שאחד הם באמת. וכן איתא **באלשיך** הק' [בראשית יב, א-ד] בהדיא 'כי על כן כל נפשות ישראל אחד יקראו, כדאמר הכתוב [בראשית מו] **'כל נפש ששים ושש'**, מה שאין כן בגויים שנאמר בעשו [בראשית לו, ו] **'נפשות ביתו'**, ע"כ. (ועוד האריכו בזה רבות בספרי הקודש כל אחד בסגנונו, יעו"ש).

ולכך במצרים, היה בהם תחילה הענין של **'בלב אחד'** שבאו ללחום עם ישראל בלב אחד ובעצה אחת כולם יחדיו, ורק אחר כך נסתבב מזה שהיות והיה להם עצה ומטרה אחת נעשו **כאיש אחד**, ולכך כתב רש"י **'בלב אחד כאיש אחד'**.

אמנם בכלל ישראל היה להפך, כי כבר מקודם כל בני ישראל המה **כאיש אחד**, כי הם באמת נפש אחת כולם כאחד, ואחר כך שע"י ההשראת השכינה באה לאחדות גמורה בצוותא חדא היה בהם גם הבחי' של **בלב אחד**, ולכך כתב **'כאיש אחד בלב אחד'**.

****

נתינת התורה היה לכל אחד מישראל בפרטיות

דברי הרמב"ן כי השי"ת נתן התורה לכל אחד מישראל בפרטיות

בהמשך הכתובים בפרשת עשרת הדברות כתוב (לקמן כ, ב) **אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. והרמב"ן** ז"ל מדייק, דלכאו' נאמרו אלו הדברות לכל כלל ישראל, וממילא למה נאמרו בלשון יחיד, ולא כאשר אמר בתחילה, 'אתם ראיתם וגו', אם שמע תשמעו (לעיל יט ד ה)', ומבאר הענין, וז"ל 'להזהיר כי כל יחיד מהם יענש על המצות, **כי עם כל אחד ידבר, ולכל אחד יצווה**, שלא יחשבו כי אחר הרוב ילך והיחיד ינצל עמהם', ע"כ. והיינו, כי התורה הקדושה ניתנה לכל אחד ואחד מישראל בפרטיות, ואף נאמרה בעבור כך בלשון יחיד.

מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא

ובדברי רמב"ן אלו יובן מאמרם ז"ל (כתובות יז.) 'תנו רבנן, מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה וכו', במה דברים אמורים כשאין עמו כל צרכו, אבל יש עמו כל צרכו אין מבטלין, וכמה כל צרכו וכו' רב ששת ואיתימא רבי יוחנן אמר, **נטילתה כנתינתה, מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא**'. וברש"י מבאר 'נטילתה. של תורה ממנו, כנתינתה בסיני, נטילתה היינו כשמת ותלמודו בטל, ע"כ.

והנה בפשטות צריך ביאור בזה, דהא נתינת התורה הרי לא היה לאיש אחד ומסביבו היו שישים ריבוא, אלא היה נתינת התורה לכולם בצוותא חדא והיו מעמד בהשתתפותם של שישים ריבוא, וזה לא היה באופן פרטי כמו הלווית המת שיש מיטתו של הנפטר ומסביבו שישים ריבוא.

אכן השתא יובן ביותר, כי באמת נתינת התורה הייתה לכל חד וחד בפרטיות, ויוצא שהקב"ה נתן התורה לאחד ומסביבו עמדו שישים ריבוא מישראל, ולכך בשעת פטירתו של אדם גם צריך להיות כנתינתה וילוו את הנפטר שישים ריבוא מישראל.